

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen vuoden 2014 toimintakertomus

Yhdistyksen tarkoitus

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomen sekä mahdollisuuden mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevaa muinaistieteellistä, kansatieteellistä, taidehistoriallista ja kulttuurihistoriallista tutkimusta, levittää tietoa sekä herättää ja pitää vireillä kansan kiinnostusta kulttuuriperintöönsä. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 144 vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan seitsemän jäsenkokousta, joista neljä oli kevätkaudella ja kolme syyskaudella. Kokoukset pidettiin Suomen kansallismuseon auditoriossa aina kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona. Kevätkauden kuukausikokousten yhteisenä teemana oli ympäristön muutos suhteessa ihmisiin ja kulttuuriin. Syyskauden teemana oli näkymätön kulttuuriperintö. Kokousten yhteydessä jäsenille esiteltiin valikoidusti julkaisu- vaihdon kautta saatua uutta kirjallisuutta.

Helmikuun kokouksessa 5.2. FM Mikael A. Manninen esitelmöi aiheesta *Äkilliset ilmastonmuutokset kivikaudella: mitä voimme oppia niistä?* Jääkauden jälkeisten ilmastonmuutoksen syitä ja vaikutuksia Fennoskandiassa tutkinut Manninen kertoi miten konkreettisesti ilmastonmuutokset ovat vaikuttaneet elinkeinoihin, teknologiaan ja väestöön. Kokouksessa oli läsnä 35 henkeä.

Maaliskuun kokouksessa 5.3. Professori Helena Ruotsala esitelmöi otsikolla *Se oli ikävä hetki, kun kotikoski vaimeni iäksi. Kokemuksia lähiympäristön muutoksesta.* Ruotsala teki 1990-luvun alussa kenttätöitä, joissa haastatteli Oulunjoen varrella paikallisia ja kuuli heidän näkemyksiään vesistön valjastamisesta energiantuotantoon ja sen vaikutuksista lähiympäristöön. Ruotsala totesi tutkimuksestaan, että fyysisen lähiympäristön menetyks voi

johtaa myös sosiaalisen ympäristön menettämiseen. Kokouksessa oli läsnä 27 henkeä.

Huhtikuun kokouksessa 2.4. esitelmöi FT Antti Vallius väitöskirjatutkimukseensa perustuvalla otsikolla *Kuvien maaseutu - Maaseutumaisemakuvaston luomat mielikuvat suomalaisesta maaseutukulttuurista*. Maaseutu on haluttu nähdä aina nostalgisena ja ihanteellisena ja Valliuksen mukaan maaseutukuvasto on toiminut kollektiivisen identiteetin vahvistajana ja se on luonut verhon, jonka takana todellinen maaseutu on kehittynyt. Kokouksessa oli läsnä 33 henkeä.

Toukokuun vuosikokouksessa 7.5.2014 puheenjohtaja Mika Lavento esitelmöi aiheesta *Arkeologinen ympäristötutkimus – maalla, merellä ja ilmassa*. Kokouksessa oli läsnä 38 henkeä.

Lokakuun kokouksessa 1.10. esitelmän pitäjänä piti toimia FT Klemetti Näkkäläjärvi. Näkkäläjärvi kuitenkin estyi tulemasta ja esitelmän piti dosentti Ildikó Lehtinen aiheesta *Kai Donner - kielentutkija, kansatieteilijä ja valokuvaaja*. Esitelmä perustui Kansallismuseossa avattavaan näyttelyyn *Seikkailuja Siperiassa*. Lokakuun kuukausikokouksessa tiedotettiin myös yhdistyksen sihteerin vaihdoksesta. Kokouksessa oli läsnä 39 henkeä.

Marraskuun kokouksessa 5.11. esityksen piti FT Kirsi-Maria Hytönen aiheesta *Ahkeruudesta ansioita – Työlle annettuja merkityksiä naisten muistelukerronnassa talvi- ja jatkosotien ja jälleenrakennuksen aikana*. Esityksessä kerrottiin, miten naiset kokivat sodan aikaisen ja jälkeisen työn, sen määrän ja raskauden, sekä naisten työpanoksen merkityksen. Sotien aikana töissä olleet naiset ovat kokeneet myöhemmin, että heidän työpanoksensa on saanut liian vähän tunnustusta. Naisten tutustuttaminen laajemmin työelämäänsä sai aikaan murroksen, jonka jälkeen naisia tuli palkkatöihin miesten rinnalle enenevässä määrin. Kokouksessa oli läsnä 39 henkeä.

Joulukuun kokouksessa 3.12. kuultiin FM Hanna Kempin esitelmä *Suomen ortodoksisen kirkkoarkkitehtuurin kirjoittamaton aikakausi 1918–1939*. Aikakautta voi Kempin mukaan luonnehtia kirjoittamattomaksi, koska se on yleisesityksissä marginaalissa, eikä esimerkiksi perustutkimusta siitä, miten kirkkojen omaisuuden takavarikointi itsenäistyneessä Suomessa tapahtui, ole tehty. Ortodoksisia kirkkoja on kadonnut suomalaisesta maisemasta monista eri syistä, ja myös aikakautta käsittelevä lähdeaineisto on muuttumassa ”näkyvämmäksi”, sillä kaikkia rakennuksia ja interiöörejä ei ole aikoinaan dokumentoitu. Kokouksessa oli läsnä 29 henkeä.

Lisäksi yhdistys järjesti jäsenilleen kesäretken 24.8.2014. Retkikohteina olivat Langinkosken keisarillinen kalastusmaja, Höyterin pronssikautinen röykkiökalmisto laivalatomuksineen sekä Haminan kaupunki. Langinkoskella oppaana toimi FT Jukka Relas. Höyterin arkeologisilla kohteilla opastivat dos. Pirjo Uino ja FL Christian Carpelan. Haminassa tutustuttiin do-

sentti Renja Suominen-Kokkosen johdolla Pietari-Paavalin ortodoksiseen kirkkoon, sekä Kauppiaantalomuseon, jonka yhdistykselle esitteli museonjohtaja Terhi Pietiläinen. Retkelle osallistui 34 henkeä.

Johtokunta kokoontui vuoden aikana 6 kertaa. Pykälä johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi yhteensä 68.

Yhdistyksen työjäsenien neuvottelukunnan sääntömääräinen kokous pidettiin 7.5.2014 klo 17 Suomen kansallismuseossa. Paikalla oli 13 henkeä. Kokouksessa keskusteltiin muun muassa Esinetutkimusverkoston Artefactan toiminnasta ja Suomen Muinaismuistoyhdistyksen julkaisu-toiminnasta, kuten yhdistyksen julkaisuvaraston inventoinnista sekä verkkojulkaisemisen tulevaisuudesta. Kokouksessa oli kutsuvieraana Tieteellisten seurain valtuuskunnan uusi toiminnanjohtaja Lea Rynänen-Karjalainen, joka kertoi TSV:n tulevista hankkeista. Kokouksessa ehdotettiin Suomen Muinaismuistoyhdistyksen uusiksi työjäseniksi dosentti Pia Olsson, dosentti Timo Salmista ja dosentti Katriina Siivosta, sekä yhdistyksen ulkomaiseksi jäseneksi FT Aleksandr Saksaa. Kaikki ehdotukset päätettiin esitellä vuosikokoukselle.

Julkaisu-toiminta

Tieteelliseen julkaisemiseen on tullut mukaan enenevässä määrin käytäntö sähköisestä, internetissä tapahtuvasta julkaisemisesta. Tästä yleisen julkaisu-toiminnan muutoksesta johtuen myös Suomen Muinaismuistoyhdistyksen johtokunta aloitti yhdistyksen uuden julkaisu-strategian valmistelun vuoden 2014 syyskaudella.

Vuoden 2014 aikana yhdistykseltä ilmestyivät seuraavat julkaisut:

Suomen Museo 2013. Toim. Outi Järvinen. Kirjoittajat: Elina Räsänen, Leena Valkeapää, Hanna-Maria Pellinen, Jarkko Sinisalo, Jukka Luoto, Ilkka Pylkkö, Pertti Hyvärinen ja Antti Metsänkylä. Vammalan kirjapaino Oy. 94 sivua.

Finskt Museum 2012. Toim. Anna Wessman & Ulrika Rosendahl. Kirjoittajat: Ulrika Rosendahl, Anna Wessman, Liisa Seppänen, Mikko Helminen, Eeva Maija Viljo, Guy Björklund ja Árpád Sailo. Vammalan kirjapaino. 107 sivua.

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja (SMYA) 122. Toim. Tuukka Talvio. Timo Salminen: *Kollegat, ystävät ja kiistakumppanit. Suomalaisen arkeologien kansainväliset yhteydet 1870–1950.*

Kirjasto, kirjavarasto, julkaisuvaihto ja kirjalahjoitukset

Vuonna 2014 yhdistyksellä oli 181 ulkomaista ja 80 kotimaista vaihtokump-pania. Monografioita luetteloiitiin 210 ja kausijulkaisu vuosikertoja 379. Vaihtojen kautta saadut kirjat on sijoitettu Museoviraston kirjastoon.

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen julkaisujen päämyyntikanava oli Tiedekirja. Julkaisuja koskevaa informaatiota löytyy myös yhdistyksen omilta www-sivuilta. Yhdistys myi kirjojaan lisäksi erilaisissa tapahtumissa, kuten Arkeologian kenttätyöesittelyssä ja Kansallismuseon kirjakirpputorilla.

Yhdistyksellä on myytävälle julkaisuille varastotila Kulosaareissa. Loput kirjat sijaitsevat Urajärven kartanon kirjavarastossa. Kirjoja on tähän asti ollut merkittävässä määrin varastoituna myös Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) tiloihin Helsingin keskustassa. TSV on uudistanut varastosopimukset jäsenseurojensa kanssa, minkä johdosta myös SMY joutui syksyllä 2014 hakemaan huomattavan osan julkaisuistaan säilytettäväksi jatkossa yhdistyksen omissa varastoissa. Pieni osa julkaisuista on kuitenkin edelleen TSV:n varastotiloissa, mistä niitä tarpeen mukaan saadaan vaivat- tomasti Tiedekirjan kauppaan.

SMY:n omat kirjavarastotilat ovat varsin täynnä. Uutuusarvonsa jo menettäneiden julkaisujen menekkiä pyrittiin vuoden 2014 aikana paranta- maan sekä yhdistyksen omia kanavia käyttäen että Tiedekirjan kautta muun muassa alentamalla hintoja merkittävästi.

Yhdistyksen kirjasto sai vuonna 2014 yhden kirjalahjoituksen. Lahjoitet- tu teos on *Horae Ferales or Studies in the Archaeology of the Northern Na- tions*, jonka on toimittanut R.G.Latham and A.W.Franks ja joka on painettu Lontoossa 1863. Lahjoituksen teki Jouko Ahtola.

Talous ja erityishankkeet

Yhdistyksen vakituinen kokoustoiminta ja jäsenkirjeet rahoitettiin jäsen- maksukertymällä. Jäsenmaksu vuosijäseniltä oli 15 euroa, ainaisjäseniltä 200 euroa ja lahjoittajajäseniltä 500 euroa.

Tieteellisten seurain valtuuskunta myönsi avustusta yhdistyksen julkai- sutoimintaan yhteensä 10 000 euroa, josta Suomen Muinaismuistoyhdis-

tyksen Aikakauskirjalle 5000 euroa, Suomen Museolle 3000 euroa ja Finskt Museumille 2000 euroa.

Suomen Muinaismuistoyhdistys oli mukana Esinetutkimusverkosto Artefactan toiminnassa. Toukokuussa 2014 Artefacta järjesti kansainvälisen tieteellisen konferenssin *How Do We Study Objects? – Analyses in Artefact Studies*. Se keräsi 243 osanottajaa, joista huomattava osa tuli ulkomailta. Esitelmiä oli kaikkiaan 56. Artefacta jatkoi uutisten ja vertaisarvioidun *Artefactum*-sarjan julkaisemista sekä tarjosi keskustelupalstallaan mahdollisuuden esineaiheiseen keskusteluun. Artefactan verkkopalveluun on rekisteröitynyt 800 käyttäjää ja sen Facebook-sivulla on 300 tykkääjää. Verkoston tieteellisen neuvottelukunnan puheenjohtaja vaihtui syksyllä, kun Tuukka Talvio luopui tehtävästään 4,5 vuoden puheenjohtajakauden jälkeen. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Renja Suominen-Kokkonen. Samassa yhteydessä neuvottelukuntaan kutsuttiin jäseneksi konservattori, filosofian maisteri Aki Arponen, mikä laajensi neuvottelukunnan osaamista konservoinnin alalle.

Suomen Muinaismuistoyhdistys on ollut mukana tuottamassa *Suomen kaupunkirakentamisen historia* -julkaisua. Julkaisu valmistui maaliskuussa 2014.

Suomen Muinaismuistoyhdistys oli mukana keskeisenä toimijana Helsingissä pidetyn Suomalais-venäläisen arkeologisymposiumin järjestelyissä. Symposiumi toteutui 19.-20.11.2014 ja siihen osallistui yli 80 henkilöä, joista 12 Venäjältä, yksi Norjasta ja yli 70 Suomesta. Tapahtuman koordinaattorina toimi Mervi Suhonen. Symposiumi kokosi yhteen arkeologeja kivikauden tutkijoista historiallisen ajan arkeologian asiantuntijoihin, arkeologian opiskelijoita ja harrastajia sekä Venäjältä kiinnostunutta yleisöä. Suomalais-venäläinen arkeologisymposiumi oli menestys. Esitelmistä on tarkoitus julkaista artikkelit Iskoksen seuraavassa numerossa.

Jäsenistö 2014

Uusiksi vuosijäseniksi hyväksyttiin Päivi Roivainen, Dorothea Breier, Irene Nurminen, Liisa Kunnas-Pusa, Päivi von Rabenau, Eeva-Kristiina Harlin ja Lajja Simponen.

Yhdistykseen kuului vuoden lopussa 398 jäsentä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Johtokunta järjestäytyi Kansallismuseossa pidetyssä vuosikokouksessa 7.5.2014. Yhdistyksen puheenjohtajaksi kaudelle 2014–2015 valittiin professori Mika Lavento. Erovuorossa olivat dosentti Tuukka Talvio ja dosentti Renja Suominen-Kokkonen. Talvion tilalle valittiin dosentti Petri Halinen ja Suominen-Kokkonen päätettiin valita uudelle toimikaudelle. Johtokunnassa jatkoivat dosentti Pirjo Uino, dosentti Pia Olsson, FT Elina Anttila sekä FM Hanna Forssell.

Yhdistyksen toimihenkilöitä olivat sihteeri FM Inkeri Hakamies (31.8.2014 asti), sihteeri FM Irene Nurminen (1.9.2014 lähtien), varainhoitaja merkonomi Peter Walden, julkaisuvarastonhoitaja FM Mervi Suhonen, sekä kirjastonhoitaja FM Hannele Dahl.

Yhdistyksen tilintarkastajaksi valittiin vuosikokouksessa 7.5.2014 HTM-yhteisö APK-Auditing Oy, päävastuullisena HTM Aarto Hirvi. Tarvittaessa yhteisö valitsee keskuudestaan varatilintarkastajan.

Suomen Muinaismuistoyhdistys
TULOSLASKELMA

01.01.2014 - 31.12.2014

01.01.2013 - 31.12.2013

VARSINAINEN TOIMINTA

JULKAISUTOIMINTA

TUOTOT		4 383,04		8 676,30
Valtionavustus		10 000,00		10 000,00
Muut avustukset		2 000,00		8 728,49

KULUT				
Henkilöstökulut	2 753,37		1 530,60	
Painatuskulut	17 719,60		16 839,20	
Pakkaus- ja postituskulut	213,28		489,80	
Muut kulut	<u>1 562,70</u>	<u>-22 248,95</u>	<u>8 522,84</u>	<u>-27 382,44</u>

KULUJÄÄMÄ		-5 865,91		22,35
-----------	--	-----------	--	-------

EAA-HANKE

Tuotot		15 000,00		129 916,45
Kulut	15 000,00		129 916,45	

KULUJÄÄMÄ		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
-----------	--	-------------	--	-------------

ARTEFACTA-HANKE

Tuotot		11 977,70		1 696,69
Kulut	11 977,70		1 696,69	

KULUJÄÄMÄ		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
-----------	--	-------------	--	-------------

MUU VARSINAINEN TOIMINTA

TUOTOT				
Muut tuotot	<u>21 980,87</u>	<u>21 980,87</u>	<u>4 445,05</u>	<u>4 445,05</u>

KULUT				
Henkilöstökulut	7894,56		17052,07	
	1730,31		1650,72	
Muut kulut	<u>4023,32</u>	<u>-13 648,19</u>	<u>3921,57</u>	<u>-22 624,36</u>

KULUJÄÄMÄ		2 466,77		-18 156,96
-----------	--	----------	--	------------

VARAINHANKINTA

Jäsenmaksut		<u>4560,00</u>		<u>4865,00</u>
-------------	--	----------------	--	----------------

KULUJÄÄMÄ		7 026,77		-13 291,96
-----------	--	----------	--	------------

SIOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Tuotot	5 491,27		4 494,72	
Kulut	<u>-514,68</u>	<u>4 976,59</u>	<u>0,00</u>	<u>4 494,72</u>

Tilikauden tulos		<u>12 003,36</u>		<u>-8 797,24</u>
-------------------------	--	-------------------------	--	-------------------------

TASE-ERITTELYT 31.12.2014
Suomen Muinaismuistoyhdistys

€

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa-alueet, Urajärvi RN:o 10:264 67,28

SIJOITUKSET

UPM-Kymmene 840 kpl	6 816,66	
Osakkeet Nordea FDR, 12026 kpl	28 555,47	
Osakkeet Alma media 8kpl	23,55	
Osakkeet Kansatieteellinen filmi, 10 kpl	0,00	
Jäsenosuudet/Metsäliitto, 1350 kpl	<u>6 312,64</u>	41 708,32

VAIHTUVAT VASTAAVAT

SAAMISET

Muut saamiset, veronpalautus	22 155,65	
Jäsenmaksusaamiset		
Eri henkilöt, v. 2013-2014 jäsenmaksuja	<u>2 610,00</u>	24 765,65

RAHAT JA PANKKISAAMISET

Käteiskassa	118,10	
Nordea käyttötili	17 916,64	
Nordea kasvutili	48 304,73	66 339,47

Vastaavaa yhteensä 132 880,72

VASTATTAVAA

OMAPÄÄOMA

Peruspääoma	67,28	
Vararahasto	7 800,16	
Rahastot	21 323,43	
Käyttörahasto	2 925,40	
Ylijäämä edellisiltä tilikausilta	58 884,62	
Tilikauden alijäämä/ylijäämä	<u>12 003,36</u>	103 004,25

VIERAS PÄÄOMA, LYHYTAIKAINEN

Saadut ennakot

EAA	21 690,84	
Artefacta	6 658,87	28 349,71

Siirtovelat

Ostovelat		
Etera	447,60	
Museovirasto, tilavuokra	768,92	
Tael-velka	133,20	
Työttömyysvakuutusvelka	<u>177,04</u>	1 526,76

Vastattavaa yhteensä

132 880,72